

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. Egyes szám ára 20 fill. Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.	Felelős szerkesztő és laptulajdonos: ÁVÉD JÁKÓ. Munkatársak: Dr. Mayer Ödön és Balla István. Kiadó: PAPP GYÖRGY.	Szerkesztőség a várban. Fogarasi Mihály utca 16. sz. Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomtató intézetében. Hirdetések díjszabás szerinti árban közöltetnek.
--	--	--

XIII. Leó pápa meghalt.

Az egész világ figyelme és fájdalmas érzése most Róma, a szent város felé fordul, hol a katolikus egyház látható feje, az „égi fény“, a mint a nagy és bölcs XIII. Leó pápát nevezték, ravatalon fekszik.

A zugó harangok a föld kerekiségén szomoruan hirdetik, hogy a világnak nagy halottja van; a harangok mélabús hangjaira megdobban az emberek szíve s könyvek csordulnak a szemekbe, mert az a szív nem dobog többé, melynek minden egyes vezére az emberiség boldogítására való törekvést jelentette; az a szív nem dobog többé, mely az emberiséget ezen a világon a legjobban szerette.

Innen van az a nagyság, mely felé bámulva tekintett ez az egész világ. Ez a forrása annak a bölcseségnek, mely felé ámulva tekintett még az egyháznak el-lensége is.

Valóban nagy pápa halt meg. Egyike a legnagyobbaknak. Olyan, aki korrunkhoz való viszonyában is egyike a legjellemzetesebb alakoknak, egyike az útjelölő és az emberiség fejlődését irányító szellemeknek.

Legfőbb hivatásának ismerte, hogy a hagyományos hit felsőbbségét képviselje a modern tudomány hódításai ellenében, de azért nagy terjedelmű tudásával s életé-nek a modern tudományokhoz alkalmazott berendezésé-vel bámulatba ejtette a tudósokat. Mint törődött aggasz-tyán lépett a pápai trónra s mégis 25 évig uralkodott. Törődött, vekony, szinte lehelletyszerű külsejével úgy le-begett képe egy emberöltőn át, mintha csak szellem lett volna s mégis látnia kellett mindenkinek, hogy egyeniségében az emberiség egyik leghatalmasabb ereje van megtestesítve és a papság erkölcsi világhatalmát nemesak fenntartotta, de egyéniségének varázslatos ha-talmával még fel is fokozta és személye felsőbbségével új életerőt lehelvén bele, megszilárdította a bizalmat az egyház lelki vezetése iránt.

Bölcs és mérsékelt volt az uralkodásban és átható esze, éles elméje a legnehezebb helyzetekben is meg-találta a kivezető utat. A béke és szeretet eszményét

szolgáltatta mindig és ezzel a vallás legmélyebb alapjait erősítette.

Tekintete mindig ott esüngött ezen az eszményen és sohasem lankadó lelkesedéssel, amilyenre csak egy nagy szellem és nagy szív képes, tudta összeegyeztetni a világi kérdéseket az egyház nagy érdekeivel és ténye-zőivel. Az ecclesia militáns helyébe az ecclesia docens-nek lett buzgó hive és méltó képviselője. A tanítás, a felvilágosítás, a szelid béke és mindent kiegyenlítő sze-retet apostola ő, tele azzal az erővel, melyet a hit tud teremteni az emberi szívben és tele azzal a meggyőző-déssel, amely nem rendül akkor sem, amikor egy egész világ lángban áll.

Elmerülvén a történelem tanulásában rájött arra, hogy miután az igazság tönkre nem mehet, az egyház-nak, ha győzedelmeskedni akar, az igazság hirdetőinek és terjesztőinek élére kell állania. És azért nem zárko-zott el a modern eszmék elől sem s megtalálta a kap-esolatot a haladó világ, az egyház és a vallás hagy-o-mányai között és bámulatos nagy problémák, a kath. egyház jövőjének legtávolibb érdekei, az általános em-beri fejlődésnek legmerészebb kérdései mozgatták lelkét, de minden nagy tervéhez, a kibékítést a türelmes, esen-des munkát, a fáradhatlan alkuvást és összeegyeztetést választotta módszerül.

Nagy diplomacziái képessége az ellenséges álla-moknak kormányaival is megtalálta a kiegyenlítő kap-csolatot az egyház és állam között és az államok ver-senyeiben is igen nagy sikerekkel a nagy közvetítő és kiegyenlítő áldásos szerepét vitte.

Fiat lux! Legyen világosság! volt jelszava és a világosság áradt szét tiarájáról.

Nem csoda, ha az „égi fény“ földi világának el-homályosulása megdöbbenést keltett az egész világon.

De a Szentséges atya halálának híre sehol a vilá-gon nem támasztott olyan mély sebeket a szívekben és olyan forró könnyeket a szemekben, mint éppen nálunk magyaroknál, mert alig volt nemzet ezen a világon, mely fölött „a z égi fény“ sugarai oly nagy gonddal

és szeretettel örködtek volna mint éppen a magyar nép fölött.

Senkinek sem fájt jobban, mint neki, szorongatá-sunk. És senki sem örvendett tisztább örömmel, mint ő, hogy immár tudtára ébredünk jogainknak, tehetségünk-nek, erőnknek, önérzetünknek.

Foglaljuk őt elmulhatatlan emlékezetünkbe, kegye-letes tiszteletünkbe és örökön lángoló szeretetünkbe! Imádkozzunk!

*

A pápa életrajza.

XIII. Leó pápa, családi nevén Pecci Joákim, az ősi Pecci grófi család ivadéka, Pecci Lajos grófnak és nejének Prosperi Busi Annának fia, 1810. márczius 2-án született Olaszország egyik kis városa Carpineto (olv. Karpinétó) mellett fekvő magányos sziklavárban, melyről a hagyomány azt tartja, hogy egykoron ama híres Ma-thild grófnő tulajdona volt, a ki a legnagyobb és a leg-boldogtalanabb pápát VII. Gergely oltalmazta meg, me-nedéket adván, s védelmébe fogadván, midőn az egész világ elfordult tőle.

Ennek az odaadó hitbuzgóságnak a lehelete látszik a Pecciek ősi fészken nyugodni. A család előkelő, de szegény volt. Szerencsét és előmenetelt esakis a kuria szolgálatában várhatott. A nemzetség őseinek sorozata gazdag hivatalnokokban és főpapokban, de a család egyik tagjától se sugárzott ki magasabb fény. A családfának legelőkelőbb tagja egy püspök volt.

Mindig volt egy Pecci a pápai udvarnál. A többi családtag az apai rögöknél maradt s elparasztyosodott. Abban az időben, amikor a most elhunyt pápa született, nem a legfényesebbek voltak a Pecci család körülményei. Az elaggott atyja megözvegyült s szegé-nyes nyugdíjból élt. Örökösen panaszkolta, hogy Napo-leon idejében katonának sorozták be.

Joachim a hatodik gyermek volt. Őt és József nevű bátyját a római Collegium romanumba adták. Egy Rómában élő nagybátyja megígérte, hogy egyengetni fogja

TÁRCZA.

Hipnozis. Hipnotizmus.

Irtá és az „Alsóféhérmegyei Tört., Régészeti és Term. tud. Egye-sület“ jul. 5-én tartott közgyűlésén felolvasta :
Ujfalusi (Tódor) József dr. apát.
(A szerző külön engedélyével.)
(Folyt. és vége.)

A mesmerizmus lényege a következőkben áll: Az egész világegyetemet egy finom, szubtilis anyag tölti ki, melynek hatása a mágneshez hasonló s mely az állati szervezetre, az idegekre képes hatást gyakorolni. Ez az állati magnetizmus, mely egyik egyénből a másikba képes áthatolni s melyet ő ujjának, kezének közvetítésé-vel, gyógyítás céljából átvitt a betegeire, kikre mind nagyobb és nagyobb, sőt szereplésének fénykorában mondhatni csodálatos hatást volt képes gyakorolni s szá-mosokat meg is gyógyítani.

Mesmer számos követőre talált, kik társaságot alapítottak, melynek célja volt Mesmer rendszere sze-rint ingyen gyógyítani a betegeket.

Mesmernek egyik leghívebb tanítványa a híres Chastenet de Puységur volt, ki kísérletezései alatt be-tegein egy álomszerű állapotot fedezett föl, melyet „szomnambulizmus“-nak nevezett s melyben a mag-netizált egyén cselekvései, egész szellemi működése és akarata a magnetizáló egyén akaratának van aláren-delve. Ez volt az első út a mai hipnozis felé.

A Mesmer-féle magnetizmusnak megdöntője s a hip-notizmus elméletének megalapítója azonban Faria abbé portugál pap volt (1814.), ki bebizonyította, hogy a Puységur és utána többek által észlelt ugynevezett magnetikus álom tisztán szubjektív módon, besugallás folytán jön létre és hogy ahhoz valami idegen magnetikus erő nem szükséges.

Faria abbé elméletét magáévá tette James Braid (1841.), ki a beteg álomszerű állapotát, melyet különféle módon idézett elő, „hipnozis“-nak nevezvén, megal-a-pítója lón a hipnotizmus néven ismert tudományos or-vosi kísérleteknek.

Minthogy ezen kísérleteknek már nem a hirtaj-hászás volt a céljuk, hanem az észleléseket tudományo-san értékesíteni, a következő időkben, vagyis a múlt század második felében, a hipnotizmus leglényegesebb tünetmentényei napfényre kerültek. Az észlelt tünetmentények tudományos magyarázata mellett azonban, mely ekképen lassacsán felszínre jutott, az állati delejesség tana még sokáig fentartotta magát; mert még az első nemzetközi kísérleti lélektani kongresszuson, mely 1889-ben volt Pá-rizban, hosszas vitatkozás után, a melyben résztvettek a hipnotizmus legjelentékenyebb képviselői, arra az ered-ményre jutottak, hogy nem lehet megkülönböztetni, mennyiben van lényeges különbség a hipnozis és a delejes kézvonások útján előidézett állapot között. E kérdésre a végleges választ csak Moll Albert adta meg 1892-ben, számos kísérlet alapján szerzett példákkal kimutatván, hogy ninesen különbség a különböző hipnotizáló mód-szerekkel előidézett állapotok között, a mi azután az ál-lati delejességről szóló elméletnek az utolsó kegyelem-dőfést is megadta.

A tudományos alapokra fektetett hipnotizmusnak mai legkiválóbb képviselői: Liébeault és Bernheim, a híres nancyi iskola megalapítói, továbbá Charcot, Fo-rel, Kraft-Ebing, nálunk pedig Högyes, Laufenauer Jendrás-sik és Schaffer egyetemi orvostanárok.

4. Hipnozis előidézése kétféle módszer szerint tör-ténhetik, u. m. szomatikus és pszichikus módszer szerint. A szomatikus módszer abban áll, hogy ugyanazon ér-zékre hosszantartó vagy nagyon rögtönös külső behatást gyakorolunk és a médiumnak összes figyelmét ezen ha-tásra összpontosítjuk. Ily hatás történik pl. a szemre aképen, ha a médium orrának töve fölé hegyes vagy gombos végű tárgyat állítunk s fölhívjuk, hogy azt foly-ton mereven nézze; vagy ha felszólítjuk, hogy mozdul-atlanul rászegzett szemgolyóinkra nézzen; továbbá ha a halló szervre tartós, egynemű, egyenletes hatást gya-korolunk, pl. óraketyegés, megzendített hangvillával stb., sőt a hipnozisra nagyon hajlandó egyéneknél elégséges az is, ha akár a halló, akár a látó szervre valamely igen erős hang vagy fény hirtelen és meglepőleg hat, vagy ha a bőrt tartósan, egyenletesen simogatjuk tenye-rünkkel a homloktól kezdve lefelé a gyomorig ismét-el-ten. — A pszichikus módszer pedig abban áll, hogy az elalvás képzetét szavakkal, jelekkel vagy rábeszéléssel a médium képzeletében élénken felidézzük, a mit olyanok nál, kik már többször voltak hipnotizálva, levél, távirat vagy távbeszélő útján is létre lehet hozni, sőt hipno-zisba eshetik valaki már azáltal is, hogy mást hipnozisba

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

az egyedül elismert kellemes izü természetes hashajtó szer.

a gyermekek útját és hogy az elvű család csemetéknek megszerzi egy bíboros pártfogását.

A kis Joachim mintaszerű tanuló volt. Tanárai sokra becsülték tehetségét, mert pattogó hexametereket csinált, s a mennyiségtanban és fizikában dijakat nyert. A remélt protektort meg is találták a hatalmas Sala kardinális személyében, aki nagyon szerette a fiatal Peccit. 22 éves korában a hittudományok doktora lett.

Alig hogy a pápai diplomata-iskolát is, az ugynevezett Sapienzt elhagyta, és XVI. Gergely pápa 1837 december 31-én 28 éves korában pappá szentelte, tüstént hivatalt kapott, mert egy másik nagy ur, Lambruschini is érdeklődött iránta és midőn arról volt szó, hogy egy hivattott férfi küldessék Beneventbe, a fiatal diplomatát szemelték ki erre az állásra.

Ott Pecci kitűnő diplomata érzékének adta tanujelét, ugyanis megbetegedett és a feladat, hogy a banditákkal elbájon a meghiusuláshoz volt közel.

És éppen a betegsége segítette céljának eléréséhez. Geronimoi szent Ferenczhez esedezett, ennek különös kegyelmének köszönhetette — úgy mondta ő — hogy a legnagyobb veszedelemből megszabadult. A szent oltalma segítséget hozott neki, midőn már minden orvos kétségbeesett.

A föld népe a fiatal lelkész lakásához zárandokolt, mert felgyógyulását csodának tekintette. Ettől kezdve mindenki támogatta feladata teljesítésében. A lakosság, a mely különben mindig az üldözötteknek fogta pártját, most a törvényen kívül állók ellen fordult, körül vették és elfogták a rablókat. A környék megszabadult a rettegett haramiáktól és így a rendkívüli komisszárius miszsiója fényesen sikerült.

Pecci Joachim nagyon szigorú, majdnem kérelhetetlen hírből állott. Ez a csendes, gyakori betegségek által testileg meggyöngyült ember sok esetben nem ismert elnézést, ha a szolgálat, elvi álláspontja úgy kívánta.

Társaságban felette kellemes és szellemes volt. Pályafutása a legfényesebbek közé tartozott. Már 1843-ban, 33 éves korában a brüsszeli nunciaturát nyerte el s február 10-én püspökké szenteltetett. I. Lipót király el volt ragadtatva a pápai diplomatától. Kettőjüknek sok közös érintkezési pontjuk volt egymással.

I. Lipót alkotmányos mintakirály hírében állott, ő volt az uralkodók tanácsadója, orakuluma. A pápai diplomataiban rokonlélekre talált. Sokszor órákig tartó beszélgetésekbe mélyedtek és Lipótnak különösen tetszett, hogy Pecci vonzó alakban sokszor legyőzhetetlen ellenállást fejtett ki.

Brüsszeli működése után elbucszva egymástól, Lipót király Viktória királynőhöz ajánlóleveleket adott neki, minthogy Pecci Londont is utba akarta venni. A belga király XIII. Gergelyhez, aki Peccit hozzáküldte volt, valóságos dithirambusokat írt a fiatal diplomatáról.

Csaknem három évet töltött el szakadatlan munkásságban, mikor Gergely pápa a megüresedett perugiai (olv. Perudzsia) püspökségre nevezte ki. 1846-ban, szent Anna napján vette át egyházmegyéjének kormányzatát.

Nagy gondot fordított arra, hogy kispapjai az is-

tenes életben és a tudományokban előre haladjanak. A nép vallásos nevelését azzal iparkodott előmozdítani, hogy kiseddóvó-intézeteket alapított, a leányok nevelése végett pedig apáczakolostort építtetett.

A vallásosságot azzal is igyekezett hiveinek szívében előmozdítani, hogy az Isten házait, a templomokat részint a tulajdon erszényéből, részint a hivek adakozásából felékesítette. Negyvennél több templomot kijavíttatott, megnagyobbíttatott, vagy rendkívül szépen felékesíttetett. De legtöbbet költött az ő püspöki templomára, melynek szépsége messze földön híressé vált.

Buzgósa és tekintélye által lassankint, anélkül, hogy ő maga is tudta volna, püspöktársainak vezérévé lett, IX. Pius pápa pedig azzal jutalmazta meg érdemeit, hogy 1853 december 19-én bíborossá nevezte ki őt, de ő továbbra is megmaradt püspöki székén. Az olasz egyházra ugyanis nehéz napok következtek. Az olasz király 1086-ban egymás után elfoglalt esapataival a páp birtokait; oly intézkedéseket tett, oly törvényeket hozott, melyek az egyházat nagyon sértették. Ilyenkor mindig Pecci püspök kelt leghatásosabban a pápának s az egyháznak védelmére bátor szavával, hathatós leveleivel. A nép valóságos hódolattal és lángoló szeretettel vette őt ezért körül s mikor 1871-ben perugiai püspökségének 25 esztendő jubileumát ülte, a papság és a hivek seregesen tódultak palotájába, hogy hűségöknek és ragaszkodásuknak kifejezést adjanak. Az üdvözlők sorából nem hiányzott maga IX. Pius pápa sem, ki halálát közeledni érezvén, 1877 szeptember 21-én pápai kincstartóvá nevezte ki Peccit s ezzel mintegy azt akarta jelezni, hogy őt tartja legméltóbbnak arra, hogy majdan ő legyen utódja.

IX. Pius pápa 1878 február 7-én 85 éves korában elhunyt; Peccire, mint kincstartóra várt az a feladat, hogy a pápaválasztó bíborosokat a nagy pápa haláláról értesítse és a választáshoz szükséges előkészületeket megtegye. Ebben az időben a vatikán helyzete súlyos és válságos volt, Németországban a kulturharcz dühöngött, Olaszország ellenséges magatartást tanusított, Magyarország és Ausztria közönyösen viselkedtek, Bismarck minden udvart felszólított, hogy vegyék igénybe beavatkozási jogukat, ha egy nem tetszőt választanának. Azok az öreg egyházi tekintélyek, a kik a pápa választásra összehírók lettek, nem voltak bizonyosak, hogy nem kell-e Rómából menekülniök. Hatvanegy kardinális jött össze és Pecciről alig tudtak néhányan mondani valamit. A szavazatok hallatlanul szétforgácsolódtak. És itt ismét a betegség játszott bele Pecci Joakim sorsába. Bartolini beteg lett és Pecci ápolta. Ekkor ismerte meg Pecci nagy szellemét és felgyógyulva magasztalással beszélt róla s a harmadik választáskor febr. 20-án neki jutott a szükséges kétharmada vagyis 44 szavazat. És Pecci XIII. Leó nevet vett fel és az nap délután a szt. Péter templom belső erkélyéről első apostoli áldását adta Róma városára és az egész világra.

Az új pápa márczius 8-án a sixtinikápolnában a tiarával, vagyis a hármaskoronával megkoronáztatta magát, mely alkalommal a római lakosság tulnyomó része azzal fejezte ki ragaszkodását ő Szentsége iránt, hogy ablakait minden felszólítás nélkül, tehát önként kiválágította.

esni lát, miként mi is ásitni szoktunk, ha mást ásitni látunk.

5. Van kis és nagy, vagyis felületes és mély hipnozis. A nagy hipnozisban ismét háromféle állapotot különböztetünk meg, a. m. a) a kataléptikus hűdéses állapotot, a midőn a medium tagjai elernyedtek és súlyosak, mint egy halotté, s bármily helyzetbe hozzuk, ott és úgy maradnak, a hova és a hogyan tesszük; b) a zomnambulikus alvajáró állapotot, a midőn a medium érzékei zárva s minden külső behatás iránt érzéktelenné válik, hang nem ébreszti, szúrás, égetést nem érez, de a hipnotizőr bemondására mégis fölkel, sötétben járkel, kikerüli az akadályokat, olvas, a kérdésre felel, farag, fest, zongorán játszik, énekel, szaval stb.; c) a letárgikus merevségi állapotot, a midőn a mediumnak a bőr alatt levő izmai gyenge bőringerekre összehúzódznak, tartós merevségbe esnek és egész teste olyanra lesz, mintha kővé vált volna s a leggyöngébb test is órahosszat képes a legfárasztóbb helyzetben maradni, sőt bármily nagy ráhelyezett súlyt minden fáradtság nélkül elviselni.

6. A hipnozisnak bármelyik állapotában legsajátosabb tüneténye az, hogy a medium ezen idő alatt teljesen elveszti öntudatának s akaratának használatát s mint valamely élő gép föltétlenül engedelmeskedik a hipnotizáló akaratának, melyet ez neki szóval vagy valamely érzékére gyakorolt hatással értésére ad. Elhisz mindent, a mit a hipnotizáló neki bemond, bármely képtelenség legyen is az, megtesz mindent, a mit neki parancsol, bármily veszélyes is legyen az. Így pl.

a közölt akarata szerint az asztalra áll s onnan a levegőbe uszik, képzelt ellenségére rohan gyilokkal, vele elhitetett fülemile hangiesésését elragadó gyöpyörrel hallgatja, képzelt kígyók és mérges bogarak elől rémülten menekül, a petrolcumot jó ízűen issza azt vélve, hogy pezsgő; vizet iszik pálinka helyett s tántorog tőle, a sőt a cukor gyanánt szopogatja, a mustárt méz gyanánt nyalja. Ha azt mondják neki, hogy templomban van, leterdel és imádkozik, vagy hogy katona, pap, színész, nő illetve férfi, ezen állapotoknak megfelelően viselkedik, vagy ha azt sugallják neki, hogy lopjon, öljön, gyújtogasson, mindezt megteszi nemesak a mostani hipnozis állapotában, hanem később is a meghatározott időben önmagától beálló hipnozis folytán. A hipnotizáltnak ezen föltétlen engedelmeségét a hipnotizáló akarata előtt rapport-nak, az akarata kifejezését szuggesztio-nak, sugalmazásnak, a medium önkívületi állapotát pedig trancenak vagyis extazis-nak nevezik.

Másik feltűnő jelenség a hipnotizáltnál, hogy az alvó érzékek teljesen elveszítik érzékenységüket, pl. az ízlés, tapintás, az éber érzékek pedig, mint főleg a hallás, túlérzékenyek lesznek; ugyszintén, az emlékezet majd meggyengül, majd pedig a rendesnél is élesebbé válik a sugallás szerint. Így pl. a meghatározott számnál tovább nem tud olvasni, az abc-ét a megjelölt betűnél tovább nem tudja mondani, elfeledi saját nevét stb, vagy ellenkezőleg a hipnotizáló által neki felolvasott hosszabb beszédet még idegen nyelven is el tudja mondani stb.

Mindezek és ezekhez hasonló tünetények számos kísérlet által bebizonyított való tények s a hipnozis sa-

A választás hírére az új pápa areza elsápadt, átszellemült, tekintete elborult s remegő ajakkal ezeket mondotta: „Méltatlan vagyok azt a terhet viselni, a mely vállaimra nehezül.“

Nevét XII. Leó emlékére választotta, a ki egyszer a kollegiumban pattogó hexameteréiért őt megezirogatta s azt jósolta neki, hogy az egyház oszlopa lesz belőle.

Márczius 28-án az egybegyűl bíborosok előtt kifejtette Leó pápa, miért fogadta el ezt a nagy méltóságot és miket akar tenni, hogy hatalmát az Egyház javára fordítsa. Kijelentette, hogy minden igyekezete az lesz, hogy a nemzeteket és kormányokat az egyházzal kibékítse s így a kormányok és a vallás szolgálai kölcsönös egyetértéssel mozgítsák elő az emberiség földi és tulvilági boldogságát. E cél megvalósítása végett nem kerülte ki figyelmét semmi sem. Nincs oly nemzet, oly ország, bármily kiesiny volna is, hogy a Szentatyá figyelmére ne méltatná, ha a szükség úgy hozza magával. Legelőször Skótországból rendezte a katolikus egyház ügyeit. Azután a bosnyák és hercegovinai katolikusok ügyére fordította figyelmét, akik számára 1881-ben érsekségeket és püspökségeket állított föl.

Svájczban szintén szomorúan álltak az Egyház ügyei. Az ugynevezett ó-katolikusok, kik nem akarják az Egyház fejének esalhatatlanságát a hit és erkölcs dolgaiban elismerni, erőszakkal elfoglalták a katolikus templomokat, a kormánynál pedig kivítették, hogy a püspököket számkivessék. Leó pápa szeretettel és bizalommal fordult egy szép levéllel a svájci szövetség fejéhez és 1883-ban létrejött az egység, melynek folytán a katolikus hivek visszakapták templomaikat, a püspökök pedig szabadon kormányozhatják azóta hiveiket.

Nem kerülte ki figyelmét a Szentatyának Afrika sorsa sem, hol régente a kath. vallás szépen virágzott s felállította az afrikai primásságot. Legnagyobb sikere azonban békítő munkájának, hogy Németországban helyreállította az Egyház megtámadott tekintélyét és megszüntette üldözését. Poroszországban, e tulnyomóan protestáns országban rövid idő múlva rendkívül tekintélyt nyert a katolikuság; vajha csak felenyre mondhatnók ezt a tulnyomólag katolikus Magyarországról.

1873-tól 1878-ig hőtönnel, pénzbírsággal, számüzetéssel üldözték a papságot. XIII. Leó közbevetésére enyhült az erőszakosság s megadta magát a hatalmas Bismarck is és a Szentatyá 1887-ben örömmel jelentette a katolikus világnak, hogy a békét sikerült neki helyreállítani s mindent kieszközölnie, amit a németországi katolikus hivek és a papság arra nézve óhajtottak, hogy a szeretet vallását szabadon gyakorolhassák.

Nézeteit első enczyklikájában tette közzé s a legmesszebb menő szigorúsággal ragaszkodott az egyházi felfogás hagyományos elveihez s azzal végezte, hogy az államok forduljanak az egyházhoz, mely a tekintély legbiztosabb támasza.

Azok az államok, melyek az egyházat támadják, a tekintély aláadásán, saját vesztükön dolgoznak.

Minden egyházi manifesztációjában megközelíthetetlenül szigorú volt. Korlátlanul fenntartotta a világi hatalomra való igényét. Mindazokat, kik a kereszttségben részesültek: görögöket és protestánsokat is pásztorbotja

játságos természetéből magyarázhatók meg. De mindazon csodaszerű tünetények, melyekről oly sokat tudnak mondani még tudósok is, minők a: gondolatolvasás, (mentalis suggestio,) idegen nyelven való beszélés, az érzéktehetségeknek más szervekre való áthelyezése, betegségeknek szakszerű leírása s orvosságoknak megjelölése, zárt levelek olvasása, titkos dolgoknak fölismerése, jövőendő dolgoknak előrelátása stb., vagy mérész tulzások, vagy épen csalások, melyek már nem egyszer lepleztettek le. 1837-ben ugyanis a francia akadémia bizottságot küldött ki az ilyféle csodadolgok megvizsgálására s egy sem bizonyult valónak. Mivel pedig a szédelés még tovább tartott, dr. Burdin 3000 frankot tűzött ki akárcinek, a ki szemeinek használata nélkül fog olvasni; s bár hatan jelentkeztek, mindnyájan felsültek. Sir James Simson pedig Angliában egy 500 fontos bankjegyet tett le egy bankban szelenczébe zárva s kijelentette, hogy bárkinek odaadja, ha kiülről le tudja olvasni a bankjegy sorszámát. De senkinek sem kellett.

7. Az említett tünetények a hipnozis által az agy- és idegrendszerben okozott sajátos elváltozásból magyarázhatók meg. A hipnotikus álomban levő egyén ugyanis ellentétben a rendes alvó állapottal, bir érzéki felfogással a hipnotizálótól származott minden külső behatásra nézve. Az idegek azután a felfogott behatásokat az agyba viszik, a lélek azokat megérzi s megalkotja az azoknak megfelelő képzeteket ép úgy, mint éber állapotban. Azonban a lélekben a mesterségesen bevitt, szuggesztált képzet, mint kész ítélet, egyfelől teljesen elszigetelten marad, azaz nem társul a lélekben

alá tartozóknak tekintette. Így volt a doktrínákkal is, de a gyakorlatban minduntalan kész volt az engedményekre. Említésre méltók, mert a diplomáciai finomság netovábbjai azok a sürgönyök, melyeket 1880—1883-ban Bismark, és a kuria váltottak egymással.

Ugy mint nagy ellenlábasa Bismark, ő sem ismerte előítéleteket és rutint. Nem is sejthető, milyen szellemi forradalmat jelentett, hogy a kuria a köztársasági kormányzattal is megbékült s már ez a személyes vonás is nagy jelentőséget adott XIII. Leo uralkodásának.

Nagy érdeme továbbá XIII. Leo pápának, hogy újja szervezte Japánban is az egyházat, nemkülömben a keleti katolikus egyházakat is új virágzásra emelte.

XIII. Leo még mint perugiai püspök megülte áldozásának 25 éves jubileumát. Első miséje 50 éves jubileumát 1888-ban már mint pápa ünnepelte meg. Ebben a magyar kath. egyház is méltóan vett részt. Simor János herecegrímás körlevelére tekintélyes katolikusokból álló előkészítő bizottság vezette az ügyet, azután Haynald bíboros elnöksége alatt orsz. kath. nagy gyűlést tartottak. Olaszországban is hasonló mozgalom volt, sőt az olasz király is megkérdezte nem hivatalos úton a Vatikánt, hogy nem fogadna-e el egy ajándékot a pápa a királytól illetve a nemzettől, mire a válasz az volt, hogy „mielőtt ajándékot akarnának adni, szüntessék meg a pápák 27 éves fogságát”. Az olasz nép ajándéka pedig egy új város akart lenni, mely a vatikántól a tengerig épült volna a pápai Róma név alatt s megtámadhatlan semlegessége nemzetközileg biztosított volna.

Ezért pedig a hivatalos Olaszország a pápa jubileumától távol maradt. Egyedül Kolumbia nem vett részt az ünnepségekben. A hódolathoz csatlakoztak a fejedelmi házak. Csak azt említjük fel, hogy királyunk ő Felsége drágakövekkel kirakott arany pástortbotot, boldogult királynénk sajátkezűleg himzett fiarát ajánlot fel a pápának. A magyar zarándokok mindenütt feltűntek s ő Szentségére is meglepő hatást gyakoroltak. A szent Péter-templomban volt a nagy mise s mikor a pápa ide megérkezett s felhangzott az üdvöadal, tünt ki, hogy a pápaság mekkora hatalom birtokosa. 1893. püspökségének ötven éves jubileumát ünnepelte meg.

Nemesak ezt érte meg szerencsésen, hanem csodálatos szellemi erőben, noha mindig gyöngye testalkata volt az, 1900-iki jubileumi szentévet is. Ez alkalommal ismét nagy zarándoklatok keresték fel, akiket egyaránt kegyes örömmel fogadott és lelkesítve erősített meg az Egyház iránti hűségben.

De Isten kegyelme még nagyobb örömet is szerzett neki. Azt, hogy megélhesse pápaságának huszonöt éves jubileumát. Az összes pápák közt ő a harmadik, aki Krisztus egyházát ily hosszú időn át kormányozta; csak Szent Péter és IX. Pius érték ezt meg.

A jubileumát február 20-án és március 3-án ünnepelte ebben az esztendőben; de már az előző esztendőben számtalanon siettek az örök városba, hogy őt üdvözölhessék, 1902-ben őt magyar zarándoklat, az idén pedig három zarándoklat mutatta be hódolatát.

A magyarok iránt a legnagyobb szeretet honolt szívében. A kik oly szerencsés kitüntetettek voltak, hogy vele beszélhettek, akik hallhatták a Szentlélek sugalt

böles megjegyzéseit; erről különösen meggyőződhetnek. De tanúsága ennek az a két nevezetes körlevél is, melyet az egész világ értesítésével a magyar püspöki karhoz és általuk a magyar hívekhez intézett 1886-ban Budavára visszavételének 200-as évfordulója és 1896-ban a nemzet ezredéves ünnepe alkalmából. Ezek az ő szeretetének aranyánál ékeesebb, gyöngynél fényesebb emlékei.

A pápák közül nagyon kevesen foglalkoztak költészettel. XIII. Leo daczára annak, hogy az egyházat a legválságosabb időben kormányozta mégis egész szeretettel csüngött a költészeten. Nemesak minden nagy eszme s minden szellemi áramlat érdekelte, hanem fogékony lelkét mindaz meghatotta, a mi a nemes szívekben viszhangot szokott kelteni. Nem ifjú korában verselt s kitűnő hexameterűt sokan megdicsérték. Minden szabad idejét a szabályok begyakorlására fordította.

Költeményeit olaszul és latinul írta. Olasz verseiben finomság, élénkség, elegancia és a nyelvnek sajátos bája mutatkozik, melyet nem hiába csodáltak a kritikusok. Latin verseiben a pápa Vergilius hatása alatt áll, anélkül természetesen, hogy eredetiségének ártana. Az Augusztus korabeli latin nyelvbe annyira beleélte magát a pápa, hogy a retorikában, mint a költészetben, hogy a pápák közül klasszicitás dolgában alig versenyezhet vele valaki. A pápa körlevelei remekei a klasszikus latin stílusnak és költeményei a latin költészetnek.

Lírai költeményeit vidámság és lendület, elegiáit méltóság, epigrammáit finom él jellemzi. Tárgyait nagyon megválogatja, gondolatmenetében szigorú rendet tart s a szerkesztésben, a részek egymáshoz kapcsolásában kiváló érzéket és gyakorlottságot tanúsít. Képei, hasonlatai kedvesek és találók, nyelvezete pedig minden tekintetben korrekt.

Vannak felséges ódái, himnuszai Istenhez, Szűz Máriához, a szentekhez, vannak feddő, vigasztaló és tréfás versei, lírai önlengések, majd történeti vonatkozású költemények, váltakoznak leíró költeményekkel.

XIII. Leo pápa Rómában a Vatikánban élt. Az ott összehalmozott kincsek, festmények, régiségek, könyvek és kéziratok világhírűek és mesés kincseket érnek. A palotát övező kert a maga nemében páratlan.

A pápa életmódja igen egyszerű volt, idejének legnagyobb részét a vallási és reprezentacionális kérdések foglalták el. Korán reggeltől késő éjjelig dolgozott, mindennap hat órákor kelt. Öltözködés után valamelyik házi kápolnában misét mondott, melyen komor nyikja Centra szokott ministrálni. Vasár- és ünnepnapokon ezt a misét abban a kápolnában olvasta, mely trónja termébe nyílik. A saját maga által mondott mise után még egy második misét is hallgatott mindennap, melyet valamelyik káplánja mondott.

Mise után reggelizett, reggelije rendszeren kecsketejkávéból állott. Dél előtt 10 órákor fogadta államtitkárát, Rampolla kardinálist, akivel rendszeren egy óra hosszú az egyházi ügyeket beszélt meg.

A hónap minden első és harmadik péntekjén Volpe majordomust fogadta s azután jöttek sorba a különböző kongregációk, segédtitkárok és a többi udvari hivatalnokok. A rendes udvari személynzetet kívül egyéb iránt a pápához bejárásuk van az összes bibornokoknak,

püspököknek és egyházfőknek, a fejedelmeknek, a római nemesség tagjainak és a kiváló idegen személyiségeknek.

Dél előtt 10 óra körül a pápa egy tányér levest evett. Ebédhez rendszeren délután 2 órákor terítették fel. XIII. Leo igen mértékletes volt.

Szép időben a pápa a Vatikán kertjében sétált vagy kocszított. Néha hordszéken vitdte magát körül s ilyenkor hordszéke mellett valamelyik udvari papja sétált. Ha kocszított, kocsija mellett két nemes testőr lovagolt a nemes testőri gárdából, melynek 50 tagja van. Nyáron a pápa szívesen időzött a kertben és ilyenkor audienciáit is itt tartotta egyik pavilonban. Este rendszeren megjelent a vecsernyénél, melyet rendszeren udvari káplánja Mazzaloni mondott. Vecsernye után lakosztályába vonult és olvasott vagy verseket írt.

A pápa a hírlapokat mindig nagy gonddal olvasta s azoknak érdekesebb részét mindig ki kellett részére jegyezni, hogy ne vesztessen sok időt az őt érdeklő dolgok kikeresésére. Szeretett leveleket írni püspökeihez.

1870. óta a Szent atya a Péter templomban és a sixtusi kápolnában ünnepi misét nem ecelebrált. Mindazonáltal a sixtusi kápolnában tartott istenitiszteleteken, melyeket IX. Pius halálának évfordulója alkalmával tartottak, résztvett. Ezen alkalommal, március 3-án, a szent kollegium, a püspökök és prelátusok a római nemesség, a máltai lovagok, a diplomáciai testület teljes diszben s az éppen Rómában időző katólikus fejedelmek mindyájan megszoktak jelenni a Sixtus kápolnájában.

A husvéti ünnepek alkalmával, a midőn a hívő világ Róma különböző templomaiba mindenfelől összesereglik, a pápa kétszer vagy háromszor misét ecelebrált a Sala dukaleban, melyet ilyenkor kápolnává alakítottak. Ezeket a miséket a zenét a világhírű sixtusi énekkar szolgáltatta.

Az uralkodó fejedelmeket, hercegeket és más előkelő idegen személyeket rendszeren a nagy trónteremben fogadta. Mielőtt az ember a pápa elé jutott, számtalan termen és előszobán kellett átmenni, így a Sala Clementinán, a Pallfreniére és Sediariusok termén, a gensdarneok termén, a palotai csendőrség termén, a napostisztek, a kamarások és végül a nemes gárda termén s csak ezután következett a pápa magán lakosztálya. A hallgatásra jelentkezőket, mindig a nemes testőrség két tagja kísérte teljes diszben a pápa elé.

A pápa könyvtára remek nagy teremben van elhelyezve s a ritkábbnál ritkább könyvek és okiratoknak valóóságos kincstára.

A pápa hálósobájába csak komor nyikjának és titkárijának szabad belépni. A hálósoba a többi terem aranyaihoz képest kiesény s a pompás ágyon esupán csak egy imaszámoly, egy karosszék, íróasztal és ruhaszekrény van benne.

A hálósoba mellett a pápa dolgozószobája van, melyben íróasztal, szék és egy drága szőnyeggel borított kanapé van, a szoba padlóját pompás szőnyegek borítják, feltűnő butor darab ebben a szobában az a karosszék, melyet sok más ajándékkal egyetemben a pápa püspöki jubileuma alkalmából kapott. A dolgozó szobába kis mellékszoba nyílik, melynek ottománján a pápa dél-

elő, de most a hipnotikus álom folytán letárgikus állapotban levő, természetes uton szerzett többi képzetekkel s így újabb képzetek és ítéletek sem keletkezhetnek, miként ez a rendes alvásban történik; másfelől pedig a lélekbe mesterségesen bevitt képzetet senki ki nem egészítheti, sem ellen nem őrizheti, sem ki nem javíthatja a szintén alvó ítéző képesség, az értelem, épúgy mint a rendes álomban, s így történik, hogy hiányozván minden összehasonlítás, nincs meg a lehetősége sem, hogy megbírálja a szuggerált képzet valóságát, mindent valónak hisz, a mi bele szuggeráltatott, szóval nem íté, nem gondolkodik s mivel az akarat motora a gondolat, neki pedig nincs más gondolata, csak az, a mit belesugalmaztak, neki nincs is más akarata csak a sugalmazó akarata, melyről azt hiszi, hogy az övé. Ezért teljesen rabja a szuggerálónak, olyan, mint egy fonográf, a mely csak azt kiáltja vissza, a mit bele kiáltanak.

A hipnotizáltnak ezen sajátos állapotát az a gyértelensége idézi elő. Tudvalevő ugyanis, hogy az agyvelő alján életerek vannak körben, a melyekből kiágazó véredények látják el vérrel az egész agyvelő tömegét. E vér jelenlététől és minőségétől függ, tulajdonképen az agy és idegeknek egész szolgálati képessége, hogy összekötő kapcsol szolgálaton a lélek és test s a külvilág közötti kölesönös hatásban. Ha pl. ez a vér az agyban és idegekben hiányzik egészben vagy részben, megmerevül maga a test is, a melyet ekkor nem mozgat a lélek akarata, mert nincs mivel folytatnia, öntudatlanná, s látszólag akaratlanná válik a lélek is s beáll az ugynevezett öntudat- és akarat nélküli

reflekszműködés. Már pedig valamint a rendes álom természetes módon, ép úgy idézi elő mesterséges módon a hipnotikus álom az agyban egészben vagy részben való elvertelenedését és ezáltal a léleknek öntudat- és akarat nélküli reflexszműködését, mely a hipnotizáltnál a fén kifejtett sajátos állapotnál fogva fokozottabb mérvben van meg, mint a rendes álomban, a besugallt és teljesen elszigetelt képzeteknek korlátlanul uralkodó hatása alatt.

Megjegyezni kívánjuk azonban, hogy a médiumnak ezen önkívületi és öntudatlan állapota csak a normális állapotú egyének hipnozisában észlelhető; mert a hisztériások hipnozisa ellenkezőleg kibővíti az öntudatot úgy, hogy a betegek, főleg a szomnambulizmus stádiumában lelkileg egy fokon állanak a normális éber emberrel. Minnek oka abban rejlik, hogy a hisztériában szenvedőnek érzékei bénultak, öntudata korlátolt, sőt a roham állapotában teljesen zárt; ilyen egyénnél tehát a hipnozis ezen állapotot megszünteti, amennyiben azt eszközli, hogy a bénult érzékek fölébrednek s az öntudat megnyílik.

8. A hipnotikus állapot mindaddig tart, a míg a hipnotizáló akarja; ha magára hagyatja rendszeren 6 óráig, de néha tovább is. A hipnotizáló azonban bármikor felébresztheti, ha ezt az akaratát vagy szóval vagy szemébe való fuvással, kezének legyintésével vagy homlokának érintésével tudtára adja. Hipnozis után a médium a történetekre egyáltalán nem emlékezik; de már a következő hipnozisban az előbbi hipnozis élményeire ismét visszaemlékezik.

Megjegyzendők.: 1. A hipnozisnak gyógyító ereje ma már általánosan el van ismerve. Az bizonyos, hogy szervi elváltozásokat, minő pl. a rák stb. nem gyógyíthat, mert csodát nem művelhet; de a hipokondriktust, a képződő beteget meggyógyítja, ha szuggesztio útján a hipnotizáló elhiti vele, hogy meggyógyult. Ugy szintén ideges zavaroknál, hisztériás görcsöknél, dadogásnál, sőt a morfium és alkoholtól származó betegségeknek s általában mindazon bajoknál, a melyek az u. n. morális kurát követelik, többnyire sikerrel alkalmazzák. De mert, tapasztalat szerint, a hipnozisnak nem szakértők által való előidézése veszélyes lehet az egészségre, sőt életveszéllyel is járhat; mivel továbbá a hipnotizált és hipnotizáló közt létrejövő viszonyról fogva a jó erkölcsök is veszélyeztetve lehetnek: a m. k. belügyminiszternek 1894. dec. 19. kiadott s pénzbirdsággal és börtönbüntetéssel szentesített rendelete szerint csak orvos hipnotizálhat, és pedig csakis gyógyítás céljából s vagy az illetőnek, vagy ha kiskorú, gyámjának beleegyezésével és 3 személy jelenlétében. — 2. Ha a hipnozisnak csakis állítólagos tünetényeitől eltekintünk, úgy találjuk, hogy mindama tünetényei, melyeknek hitelreméltóságához semmi kétség nem férhet, természetes okokból megmagyarázhatók és semmi ok nem kényszerít arra, hogy ezen tünetények magyarázatába természet kívüli vagy épen természet fölötti erőket is fölvegyünk.

utáni álmát aludta. Ez a délutáni pihenés különben mindig igen rövid.

A Vatikánban mindenben a legnagyobb rend uralkodik s a legrendesebb és legmértékletesebb maga a pápa. A háztartás kiadásai a lehető legszűkebb határok közé vannak szorítva s minden fölösleges pénzt templomi s más ilyen czélokra fordítanak.

XIII. Leó reformálta a galíciei gör. kath. szt. Bazil-rendet, visszaállította a szent Amelmusról nevezett Benedekrendü kollegiumot és reformálta a szent Ferencz-rendü szerzeteseket.

A 19-ik század társadalmi bajai után kutatva a tömegnyomoz okainak megszüntetését sürgette. Körlevele tiltakozik a szocziáldemokraták tulszai ellen. Kivihetetlennek tartja a munkaeszközök tulajdonjogának államosítását. De ép oly hatásosan tiltakozik a nagy tőkével üzőtt visszaélések ellen. A pápa követeli a munkaidő szabályozását, a vasárnapi munkaszünetet, munkáskamrák felállítását, a munkások biztosítását baleset ellen, munkások nyugdíjbiztosítását, a nő- és gyermekmunka eltűntését, a munkabérnek ésszerű és humanus biztosítását, a munkásoktatást és nevelést s a jogok kiterjesztését keresztény demokratikus alapokon. Az Európa-szerzte megindult keresztény-szocialis agitáció XIII. Leó elveinek alapján nyert lendületet.

A germán elemmel szemben a latin fajokat iparkodott biztosítani. A francziákat meggyőzni kívánta, hogy a köztársasági forma nem lehet ellensége a vallásnak. Barátja volt a franczia-orosz szövetségnek, mert azt hitte, hogyha a szláv elemet a latinhoz közelebb hozza nagy fordulat következik be. Melegen pártolta az európai gyarmatosítási törekvéseket. A keleti és nyugati egyházak egyesítésén nagy szorgalommal munkálkodott.

Nagy sikert ért el a pápa Egyiptomban, a hol a koptok százezrei fogadták el az uniót Menelik király azonban orosz biztatásra távol maradt az uniótól.

A kisázsiai örmények között szintén sikerrel járt Azarián patriarchának munkálkodása, a ki kieszközölte Rómában, hogy keleti szertartásu megtérő hiveket ezen-tul ne vegyenek fel a latin egyházba, hanem csakis az egyesült örmény egyházba. Azarián patriarcha törekvéseinek sikerült sok egyéb kiváltságokat is kieszközölnie, de a közbejött örmény megszárlások és a törökök kegyetlenkedése következtében az uniálás műve nagyon nehezen haladt előre.

Ki kell azonban emelnünk, hogy a szultán felsőbb parancsára ugy Konstantinápolyban, mint Ázsia egyéb helyein a katolikus örmények minden kíméletben részesültek, mert bebizonyosodott róluk az, hogy az angol és orosz ügynököktől, nemkülönbén az örmény titkos forradalmi bizottságoktól teljesen távol tartották magukat — a pápa ismételt kérésére és tanácsára.

UJDONSÁGOK.

Gyulafehérvár, 1903. július 23.

— **A pápa halála.** XIII. Leó pápa halálának híre 21-én reggel érkezett az Uj Lap szerkesztősége útján városunkba s azon nap estéjétől kezdve naponkint reggel 4—5 és 8—9, délben 12—1 és este 8—9 óráig szólnak a várbeli öreg harangok. 21-én az esti harangzúgás alatt a várban térzene is volt, a mi a harangzúgással kevéssé vágott össze. Ezen napon a katolikus közintézetekre és a városházára, sőt egy pár magánháza is kitűzték a gyászlobogókat. 22-én délután az erdélyi püspök ur a közhivatalokhoz, a katonasághoz és a kath. társulatokhoz körözköztetve küldött arról, hogy 23-án gyászmisét tart a szent atyáért, melyen a meghívottak jelen is voltak s daczára, hogy a katonaság és a diákság eltávozott a városból s hogy a közönség nagy része, sőt még a papság is üdülni más helyre ment, a templomot a közönség színlígt megöltötte.

— **Dr. Varró László** Nagyenyed polgármestere f. hó 15-én megkezdte szabadságát és egészsége helyreállítására Reichenhallba utazott.

— **Áthelyezés.** Sajnálattal értesülünk, hogy Hal-mágyi Ferencz tanfelügyelőnk, aki rövid időzése alatt egész megyénk rokonszenvét bírta, áthelyezték Ugocsa-megyébe. Helyébe az ugoesai volt tanfelügyelőt, Máté Gézát nevezték vármegyénk tanfelügyelőjévé ki.

— **Halálozás.** Molnár János gyergyóújfalvi plebános és tiszteletbeli esperes, a ki városunkban sokáig működött mint lyceumi és theologiai tanár s mint igazán művelt társadalmi ember és jóbarát mások szeretetét nagyban megszerezte magának, meghalt. Haláláról paptársai a következő gyászjelentést adták ki. „A gyergyói róm. kath. esperesi kerület papsága ugy a maga, mint az elhunyt rokonainak nevében, szomorodott szívvvel tudatja, hogy a jó paptárs, a buzgó lelkipásztor és szerető rokon Molnár János gyergyóújfalvi nyugalmazott plebános, szentszéki tanácsos és tiszteletbeli főesperes munkás életének 58-ik, papságának

34-ik évében, békével viselt hosszas szenvedés és a végszentségek ájtatos felvétele után folyó hó 18-án reggeli 5 órakor, az Úrban esendesen elhunyt. A megboldogultnak porhüvelyé folyó hó 20-án d. e. 9 órakor fog a latin szert. templomban végzett gyász szentmise után öröknyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békességben! Gyergyó-Szantmiklós, 1903. július hó 18-án.

— **Földtani vizsgálatok Erdélyben.** A m. kir. földtani intézet tagjai a földmívelésügyi miniszter rendeletéből, a folyó évben a következő helyeken végneznek részletes felvételeket az erdélyi részekben: Tegledi Róth Lajos főbányatanácsos, főgeológus, Gyulafehérvár körül Alsófehérmegyében; dr. Pálffy Mór osztály geológus Hunyadmegyében és Alsófehérmegyében Zalatnáról nyugatra; dr. Papp Károly geológus hunyadmegyei Váca, Csugány, Prihódest vidékén folytatja a részletes geológiai fölvételeket; Halavás Gyula főgeológus Hunyadmegyében, Déva vidékén, Kerges és Dobrán fog dolgozni.

— **Sulyos baleset** érte lovag Vinczei Miksa diódi nagybirtokost. Az aratóban az aratógépet kormányozva oly szerencsétlenül esett le, hogy a gép lábain őt sulyos sérülést okozott.

— **Samu bácsi halála.** Ezen a néven ismerte városunkban mindenki és így is szólították még a legidősebb most élő emberek is *Kovácsnai Kovács Sámuel*t, polgármesterünk feleségének nagybátyját, városi és megyei képviselői tagot s a gyulafehérvári ev. ref. egyház tiszteletbeli gondnokát, a ki f. hó 17-én 87 éves korában végelgyengülésben meghalt. És ő ennek a megtisztelő bizalmas megszólításnak érdemes részese volt, mert magyaros egyenessége és mindenkiel szemben tanúsított szíves jóindulata mindenkiel felkeltette a bizalmat és a szeretetet iránta és vig kedélye tréfálkozó jó kedve miatt mindenki szeretett vele társalgásba ereszkedni. Tipusa volt ő a vele már majdnem teljesen kipusztult gyulafehérvári tősgyökeres magyar városi polgárnak, a ki magyarságát és lokálpatriotizmusát, no még reformatus vallását mindenütt hangosan tüntette ki s azokat a világ minden kincséért sem tudta volna elhallgatni. Az öreg hajdan a nagyenyed kollegiumnak volt tanítványa s latin nyelvi tudását állandóan mutogatta, de természetesen sokszor bele törött a bicskája. Az órátori kedv se hiányzott nála, de a tosztokban szófűzéseinek gondolatmenete a társaságoknak sok vigor percekét szereztek, pedig az öreg roppant tüzzel és komolysággal beszélt. Sőt az öreg verselt is és ezen hajlamában nagyon értett a különböző költők megfelelő sorainak összeállításához Márc. 15-ike volt az a nap, mikor neki egy-egy ilyen de nagyon hosszú verset okvetlen el kellett szavalnia. Nem hiányzott azonban egyetlen hazafias ünnepélyről sem. A szabadságharc idejében az oláhok a várost egy párszor meg akarták támadni s ő is a védők között szerepelt; később azonban komolyan hitte, hogy honvéd volt és már élete vége felé a századosságát vitte fel. Sok baja volt Lüdércz generalissal is (Lüders), a ki elől állítólag a szöllőkbe menekült s a meszögödörbe bujt; ezzel t. i. sokat bosszantották az öreg urat. Tréfás kedélye egy-egy csiny elkövetésére is rábirta őt jó ismerőseivel szemben, Nagy Jakab, a híres tilinkó művész egy alkalommal városunkban játszott. Este a játék után tőle kérdezősködött, hogy hol lehetne jól vacsorálni, s ő csakugyan jól akarván a művészt megvacsoráltatni a „Hotel Szalmenbe” utasította, Szalmen kitűnő vendégszerető kereskedő volt, de nem vendéglős. A félrevezetett művészt — véletlenül más vendégei is voltak — a többi vendégei között kitűnő ételekkel és pompásan hűtött nagyszerű borokkal látta el, sőt hogy a tréfa teljes legyen, sokszor maga szolgálta ki. A tréfa természetesen csak a végén sült ki. Mászor néhány jó ismerőst, a kik őt megbosszantották, d. u. egy órára ebédre hittá magához, — ekkor már özvegy ember volt —; maga azonban a kijelölt időben úgy távozott el hazulról, hogy a vendégekkel ne találkozhassék, de azok azért lássák, hogy ő nincs otthon. Legnevezetesebb tréfa, a mit vele elkövetek, az volt, hogy arezban nagyon hasonlított Röck Szilárd EMKE alapítótaghoz, ennek arczképét megszerették és Samu bácsi nevét és való és képzelt címeit alá nyomatván, megküldették neki és ő a képet haláláig őrizte. Roppant szívós természete volt. Jellemző az, hogy egy alkalommal tüdőgyulladásban fekvén, a krízis napokban felkelt az ágyból s azon módon lement a pinczébe, bort hozott fel magának s nagyokat huzott belőle s meggyógyult s jóval ezután még kb. 85 éves korában komolyan gondolkodott a megházasodásról. Alvinczen vejenél Deák György jegyzőnél halt meg s gyulafehérvári polgártársai közül többen elmentek temetésére, megadván neki a polgári tiszteletet mint talán legidősebb képviselői tagnak. A fehérvári kerületi ev. ref. esperes dr. Elekcs Viktor mondott fölőtte egy megható gyászbeszédet. Nyugodjék békességben.

— **Br. Kemény Simon** esombordi nagybirtokost szinte végzetes szerencsétlenség érte. Enyedről igyekezett kocsin dr. Perl Soma ügyvéddel Eötvös Károly budapesti ügyvéd képviselőjével Csombordra, a mikor a Szentkirály-utca végén a vasuti síneken keresztül akart hajtatni, a felemelt korlát lezuhan és a kocsit megrongálta. A kocsis a bakról leugrott. Csak Perl Soma dr. sérült kissé lábán és kezén meg, de az ő sérülései is annyira könnyűek voltak, hogy este már folytatta útját Budapestre, a báró, nagy veszélyben szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét s a bokrosodó lovakat megragadta, a mivel megmentette magát és vendégét a még nagyobb veszélytől.

— **A nagyenyed Bethlen-kollegium** értesítőjéről ismertetést olvasván, benne a következő megjegyzést találtam: „Az internatus, ösztöndíjak, pályadíjak, jutalmak és segélyekre vonatkozó adatokból mindenki meggyőződhet arról, hogy a szegény, törekvő gyermekek még ma is a Bethlen-főiskolában haladhatnak legolcsóbban, mert egyáltalán nem áll az, mint sokan minden alap nélkül hirdetik, hogy ma a Bethlen-főiskola az ország legdrágább iskolái közé tartozik.

Annyi áll, hogy ma már elmúltak azok az állapotok, hogy a székely atyafi kihozta a fiát, letette a kollegium kapuja elé s többlet vele nem törődött, míg pap nem lett. De ez is csak azért van, mert ma már az iskola vezetősége nem tűri meg, hogy a tanulók hiányos kosztozása és ruházat mellett tengessék életüket, s így bizony a szegényebb sorsú szülőknek is kell egy pár korona áldozatot hozni gyerekük nevelésére.” Ezek mind helyesek, de nem tudjuk megállani, hogy ne mondjuk ki azon véleményünket, hogyha valaha szükséges volt a székely ifjakat ingyen, teljesen ingyen látni el, ugy az ma feltétlenül szükségesebb: a) mert a székelység ma sokkal gyengébb anyagi körülmények között él, mint eddig élt és b) mert ma a székelységen csak úgy segíthetünk s a székely ifjakat a nemzet és nem Románia javára csak úgy értékesíthetjük és a vármegyéken a magyar elemet csak úgy erősíthetjük, ha a székely ifjakat alapítványokon az ország minden zugába szétszórva egy és más pályára teljesen ingyenesen neveljük fel. A székelység a fizettséget nem bírja, s ezért csak a gazdagabb képes gyermekét neveltetni, a szegényebb elküldi Romániába. Pedig egynek sem volna szabad oda menni.

— **Vége a szép kilátónak.** Így hívják azt a várotkot, a hol a zászlóárboez áll s a honnan, mert az egész városon át lehet tekinteni, a városiak és idegenek egyaránt a szép kilátásban gyönyörködtek. Nincs a városnak egyetlen pontja se, a hol úgy át lehetne tekinteni a városon mint ezen helyről s azért ha idegenek jöttek a városba, őket legelőször is ezen helyre vezettük. Most vége ennek, mert a mint halljuk — kezességet azonban érte nem vállalunk — a katonai hatóság annak a helynek a látogatását oda korlátozta, hogy ezíbil embernek, ha mindjárt nő volna is az, csak katonatiszt társaságában szabad oda menni. Eddig a publikum oda szabadon járt és sokszor keresett ott szórakozást magának az ember. Hát ilyen egy pár száz év óta használt nyilvános helyet csak úgy egyszerűen be lehet tiltani?

— **Szerencsétlenül járt tüzérfőhadnagy.**

A lögyakorlatok megtartására Szebenbe vonuló s felül-ről jövő tüzekek midőn Nagyenyedre érkeztek, Valter Emil tüzérfőhadnagy lova megbokrosodott és oly szerencsétlenül vetette le lovasát, hogy a lába ketté tört. A kolozsvári katonai kórházba szállították be.

— **Heti vásáraink** még mindig ki vannak téve a nyereszkesedők inváziójának s tulajdonképpen nem is tudjuk és nem értjük, hogy miért rendeztet tehát városunk hatósága heti vásárokat. Hiszen ha az a czélja, hogy a közönség másodkézből kapja az árukat, ugy kár vásárokat tartatni, másodkézből ugvis vásárolhat a publikum, ha a nyereszkesedők a falura mennek az árukért. Csodálatos az a merev felfogás, mely nem akar ezen a mindennap égető seben segíteni, holott más városok képesek erre. Hát nálunk kivétel van? Kíváncs volt a közgyűlési határozatot hozni a dologban.

— **Gyulafehérvári városi távbeszélő-hálózat.** A „Gyulafehérvári Kereskedelmi Egylet” által a városi távbeszélő hálózat létesítése czéljából megindított lépések sikeres eredményre vezettek. Az április havi választmányi ülés határozata folytán az egylet azon kérés-sel fordult a kolozsvári m. k. Posta- és Távirada-Igazgatóságához, hogy tekintettel városunk kereskedelmi fontosságára, Gyulafehérvár is kapjon városi telefon-hálózatot; ugyanakkor felkértük országgyűlési képviselőnk is, hogy ezen kérvényünket felsőbb helyen pártolni kegyeskedjék és hála képviselőnk szíves közbenjárásáért a városi távbeszélő-hálózat létesítése Gyulafehérvár részére a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urnak f. hó 14-én 35725. sz. a. kelt rendelete folytán elhatározottat. A m. kir. posta- és távirada igazgatóság f. hó 18-án 14210. sz. a. kelt átiratában közli a kereskedelmi egylettel a

Miniszter urnak ezen rendeletét, mely szerint, — miután azonnali létesítéshez szükséges hitel ez évben már nem áll rendelkezésre, az csak a jövő, 1904. évben lesz létesíthető, szükséges azonban egy bizonyos számú előfizetők jelentkezése, kik kötelezik magukat, hogy a szóban lévő hálózatnak 3 egymásután következő éven át előfizetői maradnak Az erdélyrészi törvényhatósági távbeszélő-hálózat itteni központjához jelenleg csatlakozó előfizetők és bérlok a kikötött minimális előfizetői létszámba betudhatók, ha állomásaikkal a városi hálózatban átlépni hajlandók. A városi távbeszélő használatáért évenként K. 120 kell fizetni. A helyi távbeszélő központnak az alsó ausztriai helyközi forgalomba való bevonása iránt, azon esetben, ha a most még fennforgó műszaki akadályok a tervbe vett második közvetlen erdélyi összeköttetésnek kiépülésével elháríthatók lesznek és a városi hálózat felállítását után újból megtartandó beszélgetési kísérletek kedvező eredménnyel járnak, — hivatalból fog intézkedés történni. A budapesti-gyulafehérvári közvetlen távirda összeköttetés kilátásba helyeztetett, úgyszintén segítve lesz az itteni posta- és távirda hivatal helyiségének jelenlegi bajain is. Hogy a kereskedelmi egyesület helyét ily eredménydús siker koronázta, köszönhetjük szeretve tisztelt országgyűlési képviselőnknek, méltóságos Dr. Mohay Sándor államtitkár úrnak, ki nem kimélt semmi fáradságot és utánjárást — csak hogy az általa képviselt város egy ily rendkívül fontos újabb intézményt kapjon. A városi távbeszélő hálózat nemcsak a kereskedelemre, az ipari- és magánvállalatokra, továbbá pénzintézetek, közhivatalokra, ügyvédek, orvosok, valamint magánsoknak is rendkívül fontos és így bizton reméljük, hogy 60—80 előfizetőt gyűjthetünk. A posta és távirda igazgatóság a gyulafehérvári kereskedelmi egyesület bízván meg a szükséges előfizetők gyűjtésével, felkérjük mindazokat, kik a városi távbeszélő-hálózat előfizetői között sorakozni óhajtanak, hogy az alulírt által körözendő előfizető ívet kötelezőleg aláírni sziveskedjenek.

Somogyi Miksa keresk. egyleti titkár.

— Kottatartó mint magyar találmány.

Chosz György brassói róm. kath. népiskolai tanító, aki ezelőtt néhány évvel még helybeli tanító volt, egy olyan kottatartót talált fel, melyet még nem is nagyon vastag sétatbot gyanánt lehet használni, azért azonban elég szilárd állása van s tetszés szerint magasabba vagy törpebbre lehet beállítani. Szabadalmat is kapott rá.

— **Új tizkoronás bankjegyek.** Még alig van két éve, hogy az új lilaszíni tizkoronás bankjegyet forgalomba boesájtották. E bankjegyek azonban úgy látszik könnyen hamisíthatók, mert jöllehet ennek a papírpénzünknek van a legkissebb értéke, mégis ezt hamisítják a leggyakrabban. Az Osztrák-Magyar Bank vezetősége mint hírlík, elhatározta, hogy a visszaélések megnehezítése és megakadályozása végett a mostani tizkoronás bankjegyeket visszavonja és helyettük újakat boesát forgalomba, melyek utánzása és hamisítása hihetőleg nehezebb lesz. Az új pénzjegyek csak a jövő évben fognak forgalomba kerülni, mert a bank egyszerre akarja az egész összeget kibocsátani.

— **Zivatar, villámcsapás.** Kisenyed községben f. hó 10-én oly nagy zivatar keletkezett, hogy a villám 3-szor egymásután becsapott Mark Vilma kisenyedi lakónő csüérébe, amely teljesen porrá égett, elégett sok gazdasági szerszám is, de ember- és állatban kár nem történt.

— **Városunk öntözése és tisztogatása.** Tagadhatatlan, hogy időnként söpri a várost, csak hogy ebben kevés a köszönet: a) azért, mert ezt a munkát is akkor, végzik mikor az utcákon legnagyobb a forgalom, b) azért, mert sem a seprők, sem a seprük nincsenek tekintettel a járókelőkre, hanem úgy működnek, hogy a szemétből több jut a publikum szemébe és szájába, mint a majdan működő szemétládába, c) mert nem öntöznek, d) mert oly későn járnak a szeméthordó szekerek, hogy addig a szél széthordja a szemétdombokat a világ mind a négy tájkára, avagy ismét csak a publikum szemébe és szájába.

— **Vizbefult járásbíróági aljegyző.** Megrendítő haláleset történt Marosludason. Dr. Kovács Géza tehetséges járásbíróági aljegyző minden reggel 7 és 8 óra között fürödni ment a Maros folyóban. A napokban is a megszokottá vált fürdését végezte, midőn a megdagadt folyó árja elragadta s minden menekülési kísérlete hasztalan volt, a hullámok karja úgy magához ölelte, hogy nem tudott szabadulni belőlök. A tehetséges fiatal ember, ki előtt már biztos pálya állott, rövid pár perc alatt, így lett a szeszélyes folyó áldozata. Szülei a rettenetes hír hallatára, hogy ép, egészséges fiuk meghalt, már tegnap d. u. Ludasra érkeztek Beszterezéről, hol a megboldogultnak apja jbir. írnok. A holttestet még nem találták meg, a folyó elragadta s így a szülőknek két-

szeresen rettenetes, hogy szeretettel felnevelt gyermeküknek még hulláját sem tudják látni s ha megkerül, ki tudja mennyire el lesz már torzulva.

— **Érdekes lopásra** jött rá a rendőrség folyó hó 17-én. Ugyanis egy Zsozsán Juon l. Kostandin nevezetű sibisáni fiú, ki özv. Glücknénél mint szolga volt alkalmazásban, felhasználva úrnőjének távollétét és szövetkezve ugyancsak özv. Glücknének Ignác István nevű kocsisával, Fuchs Nándornak főtéri üzletébe vagy 7 alkalommal az udvaron lévő ablakon bemászott s jól megszedte magát győlesesal, dohánynyal és pénzzel, a miből aztán egy részt a rája várakozó Ignác Pistának átadott. Körülbelül vagy 150—200 frtra tehető a kára a meglöpött tulajdonosnak azonkívül, a mit a nyomozás alkalmával megtaláltak.

— **Székely kitelepítés Nagyenyedre.** A Bethlen-kollegium az iskolaszolgai állásokat háromszékmegeyi, albisi illetőségű székelyekkel töltötte be, kik közül egyik főpedellus, alpedellus és 6 alkalmazott.

— **Egy szökött katonát** fogott le a tegnapelőtt a rendőrség őrzárata, a ki már vagy három napja volt távol Maros-Vásárhelyről, a hol az ezrede tartzkodott. A szökött katonát a rendőrség felkísérte a hadkiegészítő parancsnoksághoz, a hol mindjárt fogva is tartották.

— **A nagyenyedi tűzoltóság** jelző harangot hozatott s azt a kollégium padlásán helyezte els a jelzést várasrészenként megállapítván, közhírré tétette. Így legalább az első jelzésre tudja a közönség, hogy merre van a baj.

— Dioráma és Grammophon hangverseny.

A lapunk hirdetési rovatában olvasható diorama és nagy Grammophon hangverseny szombaton nyílik meg a főtéren. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **A dobsinai jégünnepély.** A fővárosi sajtó képviselőinek tiszteletére e hó 19-én vasárnap a dobsinai jégbarlangban jégünnepélyt rendeztek. A telep igazgatósága simáragyalultatta a nagyterem egyméteres vastagságú jégpályáját, úgy, hogy 320 négyszögöl terület állott a mindenfelől összeseregglő koresolyázók rendelkezésére. A jégünnepélynek első része a páros koresolyatánc-verseny, a dobsinai czigányzenekar Jakson Heines jégkeringője mellett kétszeres viszhanggal rendelkező nagyteremben, Ezt követték egyes műkoresolyázási mutatóványok és utánna a franczia négyes. Végül Tergovesics Jenő és Dezső Artur boesájtkoztak le a nagy lejtős jéghegyről.

— **Értesítés.** A szamosújvári Világosító-Szent-Gergelyről nevezett örm. kath. árvaházba folyó év augusztus havában több árva fog felvétetni. A pályázatnál következők tartandók szem előtt: Növedéskül a teljesen árva és vagyontalan örmény kath. árvák vétetnek fel elsősorban és csak másodsorban vétetnek fel felárvák, azaz olyanok, kiknek anyjuk él. A kérvények a Világosító-Szent-Gergely örm. katolikus fiúárvaház választmányához czimezve Bárány Lukács főesperes-plebános úrhoz folyó év augusztus 15-ig nyújtandók be és a következő okmányokkal szerelendők fel: 1. keresztlevél, 2. szegénységi bizonyítvány, mely az illetékes örm. kath. lelkész által is aláírandó; 3. a szülőknek vagy az atyának elhalálozási bizonyítványa; 4. orvosi bizonyítvány; 5. újraoltási bizonyítvány; 6. iskolai bizonyítvány, ha esetleg már járt az árva iskolába. Megjegyzendő, hogy csak oly örm. kath. fiúárvák vétetnek fel, kik a 7 évet már betöltötték. A felvett árvák mindenestül szükségleteiről az intézet gondoskodik.

— **„Kinek van igaza?”** ezimen igazmondó egy füzetkét adott ki, melyben az obstrukció ellen fordul s azt akarja bizonyítani, hogy ártalmas most reánk ha a nemzeti követelményekért megakasztjuk az országgyűlés békés munkáját és tényleg azt vitatja, hogy káros ránk nézve az, hogy azellenzék az önnál-ló magyar hadsereget most akarja keresztül forszírozni. Jól tette, hogy füzetét névtelenül adta ki.

— **Új bélyegek.** A hivatos lap már közölte a pénzügyminiszter hirdetményét a most forgalomban lévő bélyegek bevonása tárgyában. Eszerint a magyar korona országai területén, 1898. évi július hó 1-étől forgalomban lévő magyar bélyegjegyek fognak forgalomba boesáttatni. Ugyanezen alkalommal, hogy a közéletben gyakran előforduló bélyegtételeknek egy bélyegjeggyel való lero-vása lehetővé tétessék, a bélyegérték-osztályokat a következő bélyegekkal szaporítják: 26 filléres, 38 filléres, 64 filléres, 1 korona 88 filléres, 2 korona 50 filléres és 3 koronással. Az összes bélyegjegyek egyformán 29 milliméter széles és 35 milliméter magas alakban adatnak ki.

— **Megbizhatlan czégek.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti a kereskedelmi minister irtól vett utasítás folytán a Balkán államokba kivitellel foglalkozó hazai vállalatokat, hogy az ottani különböző piacokról egybegyűjtve megtekinthető a kamara irodájában mindazon czégek névjegyzéke, amelyek tapasztalat szerint megbizhatlanok, vagy legalább is a

velők való üzleti összeköttetés kockázattal jár. Ennélfogva kivitellel foglalkozó czégeink jól felfogott érdekükben cselekszenek, ha az említett államok piacaira nézve — az üzlet kötés előtt — az említett jegyzéket betekinti s általában körületekintő óvatossággal járnak el.

— **Mi a hölgyek disze?** Szép tiszta, üde arczbőr! Ez biztosan elérhető a Földes-féle Margit-Crème által. Nem csak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített Margit-Crème az összes szépilőszerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arcot üdit, fiatalít, és szépít. Szeplőt, kiütéseket, foltokat, ráncokat és egyéb bőrbajt eltávolít. Ára 1 korona. — Kapható a készítőnél és minden gyógyszerárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

Sz. 459—1903. bir. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. tcz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1900. V. 1354 számú végzése által szászsebesi Dr. Krasser Gusztáv ügyvéd által képviselt szászsebesi előleg és takarékpénztári egyesület végrehajtató javára Kutfalvi Albu Ilie Lui Gligor s társai ellen 210 korona tőke, ennek 1899 év augusztus hó 8-ik napjától számítandó 8% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag 1901 III/16 lefoglalt és 836 K. becsült, még pedig Albu Ilie l. Gligor és nejénél lefoglalt 2 ökör tulok, 1 ökör szekér és egy kis szekér széna, Mutu Juon alperesnél lefoglalt 1 borjuzó tehén és 34 zsák esős törökbúza és végre Biszka József alperesnél lefoglalt 2 nagy ökör és 1 vén paripa lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 831/4—1903. sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínén vagyis Kutfalva községében Albu Ilie lui Gligor és társai alperesek lakásuk előtt leendő eszközzésére **1903-ik év augusztus hó 7-ik** napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tcz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólírt kiküldőtnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifügesztését követő naptól számittatik.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. tcz. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárt, 1903-ik év július hó 15-ik napján Csia Lázár kir. bírósági végrehajtó.

Sz. 490—1903 vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. járásbíróság 1903 Sp. XII. 265/3 számú végzése következtében Parall Ferencs budapesti ügyvéd által képviselt Rozsi Ferencs budapesti czég javára alvinczi Pataki László ellen 240 kor. s jár. erejéig 1903. évi június hó 17-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1. zongora, ló és koci nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1903-ik évi V. 672 sz. végzése folytán 240 kor. tőkekövetelés, ennek 1903 évi márczius hó 11 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 65 kor. 36 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Alvinczen leendő eszközzésére **1903 évi augusztus 1-ső** napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1903 évi július hó 6 napján Pápp Károly kir. bir. végrehajtó.

Sz. 501—1903. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagysebeni kir. törvényszék 1898. évi 8211 számú végzése következtében Dr. Krasser Gusztáv szászsebesi ügyvéd által képviselt Szászsebesi előleg és takarékpénztár javára o.-dályai Csib Simion s társai ellen 260 kor. s jár. erejéig 1899 évi márczius hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 722 koronára becsült következő ingóságok, u. m. butor, kukoriczakas, 2 ló, sertés ol, 2 ökör, szekrek stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbíróság 1903-ik évi V. 782. számú végzése folytán 260 kor. tőkekövetelés, ennek 1898 évi június hó 30 napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 80 kor. 58 fillérben bi-

róilag már megálapított költségek erejéig Oláh-Dályán leendő eszközzésére **1903 évi augusztus hó 11-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1903 évi július hó 14. napján.
Papp Károly. kir. bir. végrehajtó.

Sz. 382—1903 végr.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászsebesi kir. járásbíróság 1903 Sp. 41/3 számú végzése következtében Dr. Krasser Gusztáv szászsebesi ügyvéd által képviselt szászsebesi előleg és tak. pénztár javára kútfalvi Popa Ionichie I. Tanasze s társai ellen 250 kor. s jár. erejéig 1903 évi május hó 14-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 822 korra becsült következő ingóságok, u. m. 2 ökör, 1 tehén, szekér, malacok, kukoricza, trágya, fa stb. nyilvános árverésén eladatnak.

Mely árverésnek a gyfehérvári kir. járásbíróság 1903-ik évi 363/3 számú végzése folytán 250 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi augusztus hó 11 napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 100 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kútfalván leendő eszközzésére **1903 évi augusztus 7-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1903. évi július hó 14. napján.
Papp Károly kir. bir. végrehajtó.

Faeladási hirdetmény.

A poklosi gör. kel. egyház tulajdonát képező, Poklos község határában „Zapodea“ nevű düllőben fekvő 7 holdnyi sűrű tölgy erdejének eladása végett **Pokloson, a község házában f. évi augusztus hó 13-án d. u. 3 órakor** szó és zárt írásbeli árverés fog tartatni.

Részletes árverési és szerződési feltételek a poklosi gör. kel. lelkészi hivatalnál megtekinthetők.

A kikikáltási ár 490 korona. Bánatpénz 10%.

Poklos, 1903. július hó 21-én.

Vidi: Tekuleszku J.
esperes.

Cado Miklós
gör. kel. lelkész.

Sz. 2399—903. közig.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré teszem, hogy a gaurényi községi iskola alapvagyon tulajdonát képező gyulafehérvár-zalathnai h. é. vasut metesdi állomásától mintegy 2 km. távolságra alkalmas közlekedési út mellett **Gaurény község határában fekvő 30 éves 8—25 cm. átmérőjű 220 méterre** becsült 9 holdnyi 0.6 részben tölgy, 0.4 részben bükk és cser erdejében levő fatömeg **1903. augusztus hó 10-én** d. 8 órakor a metesdi körjegyzői irodában nyilvános szó és zárt írásbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A részletes árverési és szerződési feltételek a metesdi körjegyzői irodában és a zalathnai m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Kikiáltási ár 500 korona.
Bánatpénz 120 korona.

Magyarigen, 1903. július hó 10-én.

Csuka Domokos,
főszolgabíró.

Sz. 6557—1903. tlkvi.

Hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közzétételük: miszerint az alvincz-nagyszeben vöröstoronyi h. é. vasut alvincz-nagyszebeni vonalrész számára az alább megnevezett határokon kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő határnap tűzetik ki, ugymint: **Koneza községre nézve 1903. augusztus hó 7-én délután 3 óra: Koneza vasuti állomásra.**

Az érdekelték felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennbbi határnapon a bizottság előtt előterjeszsek, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálmat s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a fennbbi határban a fentnevezett vasutvonal számára a kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármilyen cím alatt igényt tartanak; ezeket **1903. évi augusztus 7-ig** ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, mint-hogy a később jelentkezők észrevételeire s igényre semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási beárlanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadatni, a kinek nevére és a mely összeggel azaz egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételak pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból le fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimutatás a telekkvi hivatalban betekinthező.

Kelt Gyulafehérvárt, 1903. július 6-án.

Szongott,
kir. törvénzéki bíró.

Egy régi jó háziszser

ne hiányozzék egy családnál sem, a rég ismert és kitűnő hatású,

Hess-fele Eucalyptus,

12 év óta Ausztráliából behozott természetes készítmény. — Nemetsországban és az Osztrák-Magyar birodalomban törvényesen védve. — Az olesó ár 1 kor. 50 fillér üvegenként és kiadós volta, mindenkinek megengedik, hogy általa egészségét visszaszerezze és betegségek ellen magát védje.

1500 dicsérő és köszönő levél

birtokában vagyok, azoktól, kik

szaggatásban, hát-, mell-, nyakfájásban, vesetágfájdalmakban, (Nexenschüss) légzési nehézségekben, náthában, fogfájásban, a belső nemes szervek különféle bajaiában, régi fekélyekben és bőrbetegségekben szenvedtek.

Ne mulassza el senki az „Eucalyptus“ készítményekről írott könyvet magának megszerezni, hol bő utasításokra talál, mikép használja e gyógyszer a legkülönbébb betegségekben. A szenvedők érdekében a könyvet mindenüvé díjtalanul megküldöm, hogy mindenki személyesen meggyőződjék a szer hasznosságáról, — a meggyógyultak számtalan bizonyítványát is mellékelem.

Kligenthal (Szászország.)

Hess Ernő,
Eucalyptus szállító.

A védjegy pontosan megfigyelendő.

Egyedüli elárusító
Storfer Leó gyógyszerháza a Szt.-Istvánhoz
Gyulafehérvárt.

Gyulafehérvárt, a főtéren szombaton 1903. július hó 25-én

nyílik meg, nálunk még nem hallott nagy

GRAMMOPHON HANGVERSENY.

Ezen beszélő gép korunk legnagyobb bámulatot keltő találmánya.

A Grammophon beszél, szaval, énekel, zenél, kaczag, füttyöl és mindezt oly eredeti hűséggel, hogy a hallgatót bámulatba ejti. Valóságos élvezet Blaha Lujza, Szoyer Ilonka, Göndör Aurél, Takács Mihály és számos hazai művész gyönyörű dalait meghallgatni. Több mint 80 szavaltat, ének és zenedarabokból áll.

DIORAMA!

MELYEN TÖBB MINT 60 NAGYSZERŰ KÉP LÁTHATÓ.

Ujdonság!

Legujabb!

Szenzáció!

A szerb király és királyné borzasztó meggyilkoltatása.

A hangverseny reggeli 9 órától esti 10 óráig tart.

Belépti díj nappal 20 fillér. Este fényes világítás mellett 30 fillér.

Büchler J. tulajdonos.

Székelyföldi ásványvizek páratlanja.

A közkedveltségnek örvendő

RÉPÁTI SAVANYUVIZ

Gyulafehérvárt **J.B. MISSELBACHER** főraktárosunknál mindig friss töltésben kapható.

A répáti savanyúvíz tekintélyes orvosi szakvélemények: u. m. professor **Dr. Purjesz Zsigmond, Lengyel Béla** és **Dr. Hanko Vilmos** egyetemi orvosok által nemcsak mint kellemes borvíz, hanem mint kitűnő gyógyhatású ásványvíz is ajánlatik.

A forráskezelőség.

A legjobb üdítő ital.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 129.
(saját házában)
Aranyérmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari bánya és gyári telepek, építési vállalatok építőmesterei, egyaránt gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E viharmentes homlokzat-festékek, melyek mészből fölölködők, száraz állapotban poralakban és 46 különböző mintában különként 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék szintisztaságát és tartósságát illeti, azonos az olajfestékekkel.

200 korona jutalék utánzások kimutatásáért.

Mintakártya, egyaránt utasítás kívánatra ingyen és bérmentve.
Főraktár: Idsb. MISSELBACHER J. B. Gyulafehérvár, Segesvár, Nagyszeben.

Lindner Róbert gyógyszerész-féle

ALAISKA-KRÉME

Cosmaticum par excellence.

Az arczbőrnek rövid használat után ragyogó fehérséget, üdéséget, tisztaságot és bájot ad. Eltávolítja pórsenest, szeplőt, bőrtöréseket (Mitesser), napbarnítottságot stb. A legesenyebb kezeket finomra, fehérré és gyöngéddé varázsolja. Előnyök: Alaiska-Crème nem zsíros, semmiféle fémalkatrészeket nem tartalmaz, orvosilag jóváhagyva és ajánlva. Teljesen ártalmatlan. Egy tégely ára 3 korona. Probatégely 1 kor. 20 fillér.

Alaiska-púder

(arczpor)

Kitűnően kiegészíti az Alaiska-Crème fényes cosmeticai hatását, a bőrne elbájoló színárnyalatot, finom üde, rózsás üdéséget ad, egyszerű illata, kitűnő fedőereje van és feltétlenül ártalmatlan, mert sem higanyt, sem dismutot nem tartalmaz. Egy doboz (fehér, rózsaszín vagy sárga) 3 korona.

Kapható:

LINDNER RÓBERT gyógyszerésznél, Bécs,
XIII/9, Lainzerstrasse 113.

Kitüntetve: Páris, London, Amsterdam és Bécsben 1903-ban arany érmekkel és díszoklevelekkel.

„Borszéki borviz“

a savanyú vizek királya.

BORSZÉK

(Csikvármegyében.)

FÜRDŐIDÉNY JUN. 15-TŐL SZEPT. 15-IG.

900 m. magas ősfenyvesek között fekvő klimatikus gyógyhely, világhírű hideg lobogó fürdővel, erős vasas forrásokkal kitűnő vaslappal, jól berendezett hidegvíz gyógyintézetekkel.

Szállodákban és magánvillákban 600 szoba, 2 ágyas szoba-árak idényre 60—160 kor., szobákhoz konyha 30—80 kor. Öleső fürdőházak, ó élelmezés, piac, két mézársház helyben. 30 km-t meghaladó pompás sétautak a fenyvesekben, remek kiránduló-helyek.

Fürdőorvos: Dr. VÁMOSSY ZOLTÁN, egy. m. tanár, (jun. 14-ig Budapesten, VIII., Szentkirályi-utca 6.)

Közlekedés: Sz. Régenig vasuton. Naponta gyorskocsijárat váltott lovakkal és gyönyörű szép és jó uton. Gyorskocsikra előjegyezhetni Kapusi Dánielnél Szász-Régen.

Prospektussal és árjegyzékkel szolgál.

Az igazgatóság.

Borvizet lehet rendelni az igazgatóságnál:

Budapesten: Édeskúty L., Péczeli és Lenéz uraknál, vidéken a jobb fűszer- és ásványvízüzletekben.

Teljesen ingyen

Alapított
1840-ben.

dobja ki a pénzét, ha értéketelen utánzatok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai Nickel

ANKER-ROSKOPF-ÓRÁM

(Antimagnetique) szabadalmazott Email-

számlappal, itt látható minta szerint 36 órai járással egyedül. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járása által a legkedveltebb és a letező legjobb strapa óra. Különösen ajánlható tiszteteknek, vasúti hivatalnokok, esendőrség, pénzügyorség,

kalauzok, gépészek és mindazok részére, kik egy erős, megbízható és tartós órát akarnak. Ara egy szép nickel lánczsal és tokkal együtt csak

6 korona 3 évi jótállással. 3 darab vételnél csak 5 korona.

Nem megfelelő esetben kicserélem vagy a pénzt visszaidom. Szétküldés az I. amerikai órágyárak vezérkép-viselete által

BÖHNEL MIKSA, órász

BÉCS, IV., MARGARETENSTRASSE 48—73.

a cs. és kir. állami hivatalnokok szállítója.

ÓVÁS: Kereskedők Roskopf-órákat pléh-tokkal és imitált papír Email-számlappal ajánlanak. Ily óra nálam 1 frt. 75 kr. és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órász. Az én óráim finom szabadalmazott Email-számlappal vannak ellátva, pontosan szabályozottak és mindent, a mi nincs fenti czéjegyzéssel ellátva, utasítunk határozottan vissza.

FELETTE FONTOS

minden mezőgazdára, minden állattulajdonosra, minden juh- és sertésenyésztőre s minden kisgazdára! „Miként hizlalom fel gyorsan sertéseimet?“ „Miként lesz marhám gyorsan piacképes?“ „Miként gyorsíthatom ökreim bizalását?“ „Mely szerrel érem el teheneimnél és kecskéimnél a jobb tejet és nagyobb tejelést?“ „Mivel mozditom elő növendék marhám gyors felnövést?“ „Mit kell használnom, hogy marhám mindig egészséges legyen?“

Ez csak az által érhető el, ha a takarmány vagy ital mellé védjeggyel ellátott, törvényesen védett, sokoldalúlag kipróbált s a legmagasabb kiténtésekben részesített

Regensburgi „Étvágy“ takarmányfűszer

vegyítették.

A költsége ennek igen csekély és dűsan visszatérül. Kapható minden nevesebb kereskedésben, vagy egyenest a czégnél:

MEISE LAJOS

mezőgazdasági készítmények gyára

SZÁSZSEBES.

Tájékoztató füzetek és utasítás ingyen szétküldve. Raktárak minden oly községben, hol még eddig nincsenek, felállítanak, mire nézve sziveskedjék egyenest a fenti czéghez fordulni.

Főraktár Gyulafehérvárt:

SCHLESINGER TESTVÉREK üzletében, Novák Ferencz-tér.

A t. közönség becses figyelmébe ajánljuk
PAPP GYÖRGY
KÖNYVKÖTŐ MŰHELYÉT,
melyben szép, jó és olcsó munkát készítenek a legrovidebb idő alatt is.

EPILEPSIA

A ki eskőben vagy gőrcsök és más ideges bántalmakban szenved, kérjen felvilágosítást ezen bajok megszüntetéséről. A hó magyarázatokkal szolgáló füzet (broszúr) kapható ingyen és bérmentve a következő címen: Sohwa-nen Apotheke Frankfurt a. M.

PAPP GYÖRGY KÖNYVNYOMDÁJA

GYULAFEHÉRVÁRT.

TELJESEN UJONNAN BERENDEZETT KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZÉZ,
KÖNYVKÖZÉSZESZI MŰHELYVEL KAPCSOLATBAN.

Z. cz.!

A kor követelményei előtt meghajolva, és a nyomdát igénylő közönség iránti előzékenységből is — Isten segédelmével és ügyszerető úri emberek, nemeslelkű felebarátok támogatásával — UJ KÖNYVNYOMDÁT rendeztem be, minél fogva azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a tipográfhiától ma már oly sokat kívánó legfokozottabb feltételeknek is eleget tehetek.

Könyvnyomdám változatos és nagymennyiségű modern betűfajokkal, szép-alakú szövegbetűkkel, többféle segédgépekkel és a könyvnyomtatáshoz megkívántató összes eszközökkel fel van szerelve, úgy, hogy bátran állíthatom, hogy erdélyi hazarészünkben kevés nyomda lehet felszerelés tekintetében ennél előbb való.

De mindemellett ez a felszerelés csak alapjául szolgál egy nagy, minden versenyre képes könyvnyomdának, a mennyiben teljes erőmből arra fogok törekedni, hogy Isten segédelmével könyvnyomdám újabb meg újabb eszközökkel erősítem, bővítem és a versenyre képessé fejlesszem.

Nagyon természetes, hogy ezen szándékomat csakis úgy leszek képes megvalósítani, ha a t. közönség eddig tanúsított becses támogatásával ezután is szerencsételné fog, — a mit remélve, és kérve, vállalatomat jóindulatába ajánlva, vagyok

Gyulafehérvárt, 1903. június hó. hazafias tisztelettel

PAPP GYÖRGY, könyvnyomtató.

Tisztelettel ajánlom továbbá KÖNYVKÖTŐ-ÜZLETEMET, a hol is mindenféle könyvkötői munkákat elvállalok s azokat gyorsan, pontosan, tartósan és csinosan a legjutányosabb árért elkészítek.

Könyvnyomdám a következő állandó jellegű hetilapok és folyóiratok kiadásával van eddig megbízva: Erdélyi Oltáregyleti Lap. (Havi közlöny.) — Közművelődés. XXVI. évfolyamában. (Heti lap.) — Alsófehérmegyei Tanügy. (Havi közlöny.) — Gyulafehérvári Hírlap. XVII. évfolyamában. (Heti lap.)

HIRDETÉSEKET JUTÁNYOS ÁRBAN KÖZÖL
E LAP KIADÓHIVATALA.

URANOS-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékitőszér.

— Törvényesen védve. —

Mosó-intézetekben háztartásokban a legkedveltebb ruhakékitő. Olcsó és felülmúlhatatlan kis üveg 24 fillér tiszteri mosáshoz elegendő. — 1 nagy üveg 1'60 kor. 1/2 üveg 1 kor.

Kapható mindenütt.

Utánzatoktól óvakodjunk.

Kizárólagos
gyártói:

Kochsinger Testvérek vegyészeti gyára

BUDAPEST

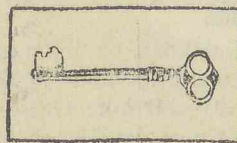
VI. Rózsa-utca 58.

SCHICHT-SZAPPAN.

„Szarvas“ vagy „Kulcs“

jegygyel.

Legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Használt tankönyvek bekötését a legolcsóbb árban eszközli
Papp György Könyvkötészete
Gyulafehérvárt.

Ha látlak oh Zacherlin, a szívem is dobban,
De nem fogadlak el, ha kínálnak tokban.
Tokban a mi van, haszontalan díb, dáb;
Attól ugyan nem döglik, se féreg, se a sváb.

Zacherlin üvegben! Ez az igazi szer!
Legyen áldott a ki készít százszor és ezerszer
S valahol függ a Zacherlin plakát:
Ott kapható Zacherlin egész éven át.